

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 7Ssk/69/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 0823106123
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 03. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Michal Novotný
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2025:0823106123.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom zo sudcov: Michal Novotný (sudca spravodajca) ako predseda senátu a JUDr. Jana Martinčeková a JUDr. Petra Vysaníková ako členky senátu vo veci žalobkyne: G. G., U.. X. C. XXXX, A. XXX/X, R., zastúpenej: JUDr. Matej Valjent, advokát, Jesenského 232, Partizánske, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul. 29. augusta 8 a 10, Bratislava, o preskúmanie rozhodnutia z 28. júna 2023, č. XXX XXX XXXX X, o kasačnej sťažnosti žalobkyne proti rozsudku Správneho súdu v Banskej Bystrici č. k. 24 Sas 4/2023-91 z 26. apríla 2024 takto

rozhodol:

- I. Rozsudok Správneho súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 24 Sas 4/2023 z 26. apríla 2024 sa mení tak, že sa zrušuje rozhodnutie žalovanej z 28. júna 2023, č. XXX XXX XXXX X, a vec sa jej vracia na ďalšie konanie.
- II. Žalobkyni sa priznáva voči žalovanej nárok na náhradu 100 % trov kasačného konania, ako aj konania pred správnym súdom.

odôvodnenie:

I.

Administratívne konanie a konanie pred správnym súdom

1. Z administratívnych spisov žalovanej vyplýva, že žalobkyňa bola od 7. februára 1995 uznaná za čiastočne invalidnú podľa § 37 ods. 3 písm. b) zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov a bol jej priznaný čiastočný invalidný dôchodok. V roku 2011 a 2012 sa podrobila viacerým kontrolným lekárskeym prehliadkam, ktorých (konečným) záverom podľa odborného posudku zo 6. marca 2012 bolo, že zostáva čiastočne invalidnou. Okrem toho však bola odborným posudkom z 2. mája 2012 uznaná invalidnou aj podľa § 71 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z., a to spätne od 7. decembra 2011. Za rozhodujúce zdravotné postihnutie posudkový lekár ustálil chronickú lymfatickú leukémiu (myeloidnú), so stredne ťažkými klinickými a laboratórnymi prejavmi, s potrebou opakovanej hematologickej liečby a zníženou výkonnosťou organizmu podľa kapitoly II položky 2 písm. b) prílohy č. 4 k cit. zák. K nej priradil mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 50 %, ktorú zvýšil o 5 % pre ďalšie zdravotné postihnutia. Pretože invalidný dôchodok podľa zákona č. 461/2003 Z. z. pri takejto miere nebol vyšší než už vyplácaný čiastočný invalidný dôchodok, žalovaná ho žalobkyni ponechala rozhodnutím z 22. marca 2012.

2. Dňa 14. novembra 2022 žalobkyňa požiadala „o prehodnotenie čiastočného invalidného dôchodku“ z dôvodu zhoršenia jej zdravotného stavu pre opakovanú neurochirurgickú liečbu nádoru na mozgu. Jej zdravotný stav posúdila posudková lekárka pobočky žalovanej v Topoľčanoch, ktorá svoje závery vyjadrila v odbornom posudku o invalidite zo 4. januára 2023. V ňom zhrnula nálezy z prepúšťacej správy neurologickej kliniky z roku 2021, prepúšťacej správy z neurochirurgickej kliniky z rokov 2021 a 2022, ďalej nálezy neurochirurga z mája 2022, psychológa z novembra 2022, hematológa z decembra 2022, neurológa z decembra 2022, neurologickej pohotovostnej služby z decembra 2022, chirurga zo

septembra 2015 a októbra 2015, dermatológa z júla 2016, internistu z decembra 2022 a vyšetrenia z júna 1996. Po zhodnotení týchto nálezov nezistila, že by sa zdravotný stav žalobkyne zhoršil tak, aby to podmieňovalo zmenu stupňa invalidity. Za rozhodujúce zdravotné postihnutie ustálila organický psychosyndróm stredne ťažkého stupňa podľa kap. V pol. 1 písm. a) prílohy č. 4 k zákonu č. 461/2003 Z. z. K tomu priradila mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 45 % (z rozpätia 35 až 45 %), ktorú kvôli ďalším ochoreniam navýšila o 10 %. Na základe toho pobočka žalovanej v rozhodnutí z 19. januára 2023 zamietla žiadosť žalobkyne o zvýšenie sumy invalidného dôchodku, no zároveň rozhodla, že sa jej naďalej vypláca čiastočný invalidný dôchodok v sume 143,50 € mesačne a nie invalidný dôchodok.

3. Po odvolaní žalobkyne posudková lekárka pobočky v posudku z 2. marca 2023 zotrvala na svojom závere, a preto zdravotný stav žalobkyne posúdila posudková lekárka ústredia (pracoviska v Banskej Bystrici). Tá v odbornom posudku z 15. júna 2023 zhrnula aj nálezy chirurga od 24. januára do 3. februára 2023, biopsie z januára 2023, dermatológa z januára a februára 2023. Ako diagnózy žalobkyne ustálila: organický psychosyndróm, stav po operácii meningeómu (24. marca 2021 a 12. augusta 2022), akútnu lymfoblastovú leukémiu v detstve (remisia od roku 1993), arteriálnu hypertenziu, anemický syndróm z deficitu železa, lymfedém dolných končatín obojstranne, chronickú žilovú nedostatočnosť, stav po odstránení basocelulárneho karcinómu kože (2023) a exulcerovaného basocelulárneho karcinómu kože (2016). V samotnom posudku opísala, že žalobkyňa bola v detstve liečená pre akútnu lymfatickú leukémiu, no „pretrváva kompletná remisia lymfoblastovej leukémie, prítomný je anemický syndróm deficitu železa...“ V roku 2021 sa podrobila vyšetreniu CT a magnetickej rezonancii mozgu s nálezom väčšieho meningeómu vpravo a menšieho vpravo a ďalších drobné meningeómy vľavo. V marci 2021 sa „podrobila neurochirurgickej operácii s totálnym odstránením meningeómu vpravo, s dobrým pooperačným priebehom a úpravou ľavostrannej hemiparézy. Následne 12. augusta 2022 absolvovala druhú neurochirurgickú operáciu s odstránením meningeómu frontálne vpravo, taktiež s dobrým pooperačným priebehom, bez novodiferencovanej neurologickej symptomatológie, bez neurologického deficitu.“ Klinický psychológ vo vyšetrení v novembri 2022 popísal „intelektové schopnosti v pásme hraničnej mentálnej retardácie s IQ 75. Mnesticke kvocienty znížené, deterioráciu... stredného stupňa, prítomná je organická alterácia osobnosti aj správania (organický psychosyndróm). Na vzniku organického psychosyndrómu má svoj podiel aj liečba, ktorú absolvovala v detstve (rádioterapia), ako aj operácie meningeómov“. Za rozhodné zdravotné postihnutie posudková lekárka ústredia tiež určila organický psychosyndróm s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 45 %, ktorú kvôli ostatným pridruženým ochoreniam (arteriálna hypertenzia, chronická žilová nedostatočnosť, lymfedém oboch dolných končatín, stav po prekonanej lymfoblastovej leukémii, stav po opakovanom odstránení basaliómu kože) zvýšila o 10 % na 55 %. Na základe tohto posudku generálny riaditeľ žalovanej tu preskúmaným rozhodnutím z 28. júna 2023 potvrdil rozhodnutie ústredia. V odôvodnení výslovne ustálil, že žalobkyňa je aj naďalej invalidná podľa § 71 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. a čiastočne invalidná podľa § 37 ods. 3 písm. b) zákona č. 100/1988 Zb.

4. Proti tomuto rozhodnutiu podala žalobkyňa správnu žalobu, v ktorej zdôraznila, že jej rozhodným zdravotným postihnutím mala byť choroba nervového systému - mozgové nádory po stabilizácii zdravotného stavu, s ľahkým reziduálnym neurologickým nálezom (spravidla po dvoch rokoch) podľa kap. VI pol. 11 písm. c) prílohy č. 4 zákona č. 461/2003 Z. z. s mierou poklesu 70 % (z rozpätia 50 až 70 %). Správny súd tu napadnutým rozsudkom č. k. 24 Sas 4/2023-91 správnu žalobu zamietol. Na odôvodnenie odkázal na posudkové závery posudkových lekárov (opierajúce sa o nález klinického psychológa z novembra 2022), ktoré sa zhodovali v tom, že u žalobkyne sú v popredí prejavy organickej poruchy - organický psychosyndróm. Toto ustálené rozhodné zdravotné postihnutie je výslovne zaradené do kap. V pol. 1 písm. a) prílohy č. 4 k zákonu. Posudkoví lekári zobrali do úvahy všetky lekárske správy predložené žalobkyňou a zmieňovali aj neurologické vyšetrenia, resp. neurochirurgické zákroky. Neopomenuli tak v posudkoch ani diagnostikovaný nádor mozgu. Žalobkyňa však sama nepredložila žiaden dôkaz o tom, že hodnotenie jej zdravotného stavu posudkovým lekárom je v rozpore s nálezmi odborných lekárov.

II.

Kasačná sťažnosť a vyjadrenia k nej

5. Včas podanou kasačnou sťažnosťou sa žalobkyňa domáha zmeny tohto rozsudku tak, že sa zrušia rozhodnutia žalovanej, eventuálne zrušenia rozsudku správneho súdu. Zopakovala, že jej bola zistená diagnóza, ktorá môže byť zaradená len do kap. VI pol. 11 písm. c) prílohy č. 4 k zákonu č. 461/2003 Z. z. Takto diagnostikovaný nádor na mozgu sa jej musí aj takto hodnotiť a objektívne zistenú diagnózu nie je možné zmeniť na inú (duševné poruchy a poruchy správania). Zdôraznila tiež, že ustálená miera

poklesu 55 % nie je možné považovať za zodpovedajúcu jej zdravotnému stavu. Odkázala taktiež na judikatúru súdov týkajúcu sa požiadaviek na odôvodnenie rozhodnutí.

6. Žalovaná sa ku kasačnej sťažnosti nevyjadrila.

III.

Posúdenie veci kasačným súdom

7. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 SSP) preskúmal napadnutý rozsudok v celom rozsahu (§ 453 ods. 1 SSP) a predchádzajúce konanie pred správnym súdom bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP) bez ohľadu na uplatnené sťažnostné body (§ 453 ods. 2 v spojení s § 203 ods. 2 SSP).

8. Predmetom prieskumu v prerokúvanej veci je rozhodnutie žalovanej, ktorým žalobkyni zamietla žiadosť o zvýšenie invalidného dôchodku žalobkyne, pretože sa nezmenila miera poklesu jej zárobkovej schopnosti. Podľa § 71 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. je poistenec invalidný, ak pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav má pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40 %. Miera poklesu tejto schopnosti je uvedená v prílohe č. 4 (ods. 5) a určuje sa podľa druhu zdravotného postihnutia, ktoré je rozhodujúcou príčinou dlhodobu nepriaznivého zdravotného stavu, so zreteľom na závažnosť ostatných zdravotných postihnutí (ods. 6). Základom jej určenia je porovnanie telesnej schopnosti, duševnej schopnosti a zmyslovej schopnosti poistenca s dlhodobu nepriaznivým zdravotným stavom so schopnosťami zdravej fyzickej osoby (ods. 3). Posudzuje sa na základe a) lekárskeho správ a údajov zo zdravotnej dokumentácie a zhodnotenia liečby s určením diagnostického záveru, stabilizácie ochorenia podľa ďalšieho vývoja a ďalšej liečby a b) komplexných funkčných vyšetrení a ich záverov (odsek 4). Jednotlivé percentuálne miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa nesčítavajú (odsek 7). Mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť určenú podľa odseku 6 možno zvýšiť najviac o 10 %, ak závažnosť ostatných zdravotných postihnutí ovplyvňuje pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť (odsek 8).

9. Podľa § 153 ods. 3 písm. a) zákona č. 461/2003 Z. z. je posudzovanie dlhodobu nepriaznivého zdravotného stavu a poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť úlohou lekárskej posudkovej činnosti dôchodkového poistenia. Tú podľa § 153 ods. 5 cit. zák. vykonávajú posudkoví lekári sociálneho poistenia pobočky a posudkoví lekári sociálneho poistenia ústredia žalovanej. Podľa judikatúry musí byť z ich odborného posudku zrejmé, akými úvahami sa pri posudzovaní zdravotného stavu žalobkyne riadili, ako aj dôvody určenia rozhodujúceho zdravotného postihnutia s prislúchajúcou percentuálnou mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť (porov. v tomto smere napr. rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 So 97/2005, judikát R 29/2007, sp. zn. 10 So 97/2014 alebo sp. zn. 1 So 72/2015, ale aj rozsudky tunajšieho súdu sp. zn. 9 Sk 7/2021, 9 Sk 11/2021 a 7 Ssk 67/2021). Za presvedčivý a dostatočný je možné považovať len posudok, ktorý komplexne hodnotí zdravotný stav posudzovaného (pozri napr. rozsudok tunajšieho súdu sp. zn. 6 Ssk 70/2024). Správny súd skúma, či obsah posudku nie je v rozpore s obsahom lekárskeho nálezov alebo niektoré lekárske nálezy vôbec nezohľadňuje, alebo svojou celkovou skladbou nie je nepreskúmateľný. Keďže zákon č. 461/2003 Z. z. určuje pravidlá lekárskej posudkovej činnosti a kladie určité nároky na samotné lekárske posudky, úlohou správneho súdu je posúdiť, či boli vypracované práve v zmysle týchto kritérií. Nemôže však voľnou úvahou nahradiť odborné závery posudkových lekárov vlastnými závermi.

10. V prerokúvanej veci zostala sporné ustálenie rozhodujúceho zdravotného postihnutia, keďže podľa žalobkyne sa mali určiť podľa kap. VI pol. 11 prílohy č. 4 k zákonu č. 461/2003 Z. z. (v znení účinnom do 30. júna 2023). Táto položka rozlišuje mieru poklesu pre viaceré prípady mozgových nádorov: a) po odstránení nádoru počas onkologickej liečby s mierou poklesu 70 až 75 %, b) neliečiteľné formy so stredne ťažkým až ťažkým poškodením mozgu s mierou poklesu 90 %, a c) po stabilizácii zdravotného stavu, s ľahkým reziduálnym neurologickým nálezom (spravidla po dvoch rokoch) s mierou poklesu 50 až 70 %. Pre ochorenie spočívajúce v mozgových nádoroch zákon určuje aj osobitné posudkové hľadisko, podľa ktorého sa miera poklesu určí nielen podľa neurologického, ale aj psychiatrického a psychologického nálezu, prípadne zmyslových porúch, s ohľadom na možnosti operačného zákroku a výsledku onkologickej liečby. Podľa kasačného súdu je tak zo znenia citovaných ustanovení zrejmé, že určité poškodenia mozgu a prípadné nimi zapríčinené psychické zmeny môžu byť dôsledkom nádorov na ňom. V takom prípade zákon predpokladá, že tieto zmeny sa nebudú považovať za samostatné zdravotné postihnutie, ale zhodnotia sa komplexne ako súčasť stavu po operácii, liečbe alebo pretrvávajúcej existencii týchto nádorov.

11. Posudková lekárka v posudku z 15. júna 2023 výslovne popísala, že žalobkyňa sa podrobila neurochirurgickým operáciám na odstránenie meningeómov a že mala aj dobrý pooperačný priebeh, bez neurologickej symptomatológie a bez neurologického deficitu. Ďalej odkázala na nález klinického psychológa, podľa ktorého jej bol diagnostikovaný organický psychosyndróm, a toto zdravotné

postihnutie následne posúdila ako rozhodujúce. Podľa kasačného súdu však posudková lekárka zrozumiteľne nevysvetlila, prečo posúdila organický psychosyndróm samostatne a nie komplexne v súvislosti s operovanými a pretrvávajúcimi nádormi. Nie je teda zrejmé, prečo za rozhodujúce zdravotné postihnutie nepovažovali mozgové nádory, a to osobitne za stavu, že ako jednu z diagnóz ustálili aj stav po operácii meningeómu. Pritom sami pripustili, že tieto operácie sa podieľali na vzniku organického psychosyndrómu žalobkyne, a popisujú aj to, že okrem operovaných meningeómov má žalobkyňa aj ďalšie menšie meningeómy. Len v záujme úplnosti sa dodáva, že nie je úplne zrejmé ani prehodnoteniu rozhodujúceho zdravotného postihnutia (organický psychosyndróm) v porovnaní s predošlým posudkom z roku 2012, ak posudková lekárka konštatuje, že remisie lymfoblastovej leukémie u žalobkyne naďalej pretrváva. Príloha č. 4 k zákonu č. 461/2003 Z. z. však v kapitole II pol. 2 písm. b) naďalej upravuje rovnaké zdravotné postihnutie s priradeným rozpätím miery poklesu 30 až 50 %, teda s vyššou hranicou než pri organickom psychosyndróme (45 %).

IV.

Záver

12. Zo všetkých uvedených dôvodov tak kasačný súd dospel k záveru, že preskúmané rozhodnutie žalovanej bolo treba zrušiť z dôvodu ustanoveného v § 191 ods. 1 písm. d) SSP. Ak správny súd za týchto okolností správnu žalobu ako nedôvodnú zamietol, vychádza jeho rozsudok z nesprávneho právneho posúdenia veci, čo napĺňa kasačný dôvod podľa § 440 ods. 1 písm. g) SSP. Preto kasačný súd podľa § 462 ods. 2 SSP napadnutý rozsudok rozsudkom (§ 457 ods. 1 SSP) zmenil tak, že zrušil rozhodnutie generálneho riaditeľa vec mu podľa § 191 ods. 4 SSP vrátil na ďalšie konanie.

13. Orgány verejnej správy sú v ďalšom konaní viazané právnym názorom vysloveným v tomto rozsudku (§ 469 SSP). Úlohou posudkového lekára ústredia (§ 153 ods. 5 zákona č. 461/2003 Z. z.) tak bude znova posúdiť zdravotný stav žalobkyne a predovšetkým náležite vysvetliť, prečo v jej prípade neprichádza do úvahy určenie rozhodného zdravotného postihnutia podľa kap. VI pol. 11 prílohy č. 4 zákona č. 461/2003 Z. z. Na základe nového posúdenia potom generálny riaditeľ žalovanej ako odvolací orgán znova rozhodne o odvolaní žalobkyne niektorým zo spôsobov predpokladaných v § 218 ods. 2 cit. zák.

14. Pri zmene rozhodnutia musí kasačný súd podľa § 467 ods. 2 SSP rozhodnúť o trovách konania na krajskom súde a kasačnom súde. Kasačný súd tak podľa § 167 ods. 1 samostatne, ako aj v spojení s § 467 ods. 1 SSP priznal plne úspešnej žalobkyňi proti neúspešnej žalovanej náhradu trov konaní oboch stupňov.

15. Tento rozsudok bol prijatý pomerom hlasov 3 : 0 (jednomyseľne).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.